# WIADOMOŚCI
# NUMIZMATYCZNO-ARCHEOLOGICZNE
## ORGAN TOWARZYSTWA NUMIZMATYCZNEGO

NR. 8 | SIERPIEŃ | ROK 1917

**Wychodzą miesięcznie.**
Prenumeratę i korespondencyę należy nadsyłać pod adresem Redaktora Dra Maryana Gumowskiego, Muzeum Czapskich w Krakowie.

PRENUMERATA WYNOSI:
Rocznie . . . . . Kor. 10, Mrk 10, Rb. 5,
Półrocznie . . . . Kor. 5, Mrk 5, Rb. 2·50
Numer pojedynczy Kor. 1·50
Ogłoszenia: cała strona 30, 1/2 str. 15, 1/3 str. 10, 1/4 str. 7·50, 1/6 str. 5 Kor.
Inserat 8-razowy ma 25% rabatu, roczny 50%.

Skład główny w Muzeum Czapskich i w Księgarni Spółki Wyd. Polskiej w Krakowie.



## Walne Zgromadzenie Towarzystwa Numizmatycznego

odbyło się w Krakowie dnia 20 lipca 1917 r. w Muzeum Czapskich pod przewodnictwem wiceprezesa Prof. Dra Piotra Bieńkowskiego, a w obecności znacznej liczby miejscowych i zamiejscowych członków.

### Zagajenie Przewodniczącego.

Obrady zagaił przewodniczący Prof. Dr. P. Bieńkowski krótkim rzutem oka na wybitne etapy działania Towarzystwa w roku ubiegłym 1916—1917, podkreślając przytem bolesne straty, jakie poniosło w tym czasie Towarzystwo przez zgon długoletnich i zasłużonych członków, jak ś. p. Prof. Dra Stanisława Domańskiego, Prof. Dra St. Krzyżanowskiego, Seweryna Tymienieckiego i Dra A. Sternschussa. Mimo tych strat liczba członków nie umniejszyła się, lecz przeciwnie wzrosła do 236, mianowicie o 14 nowych, przeważnie z Galicyi pochodzących. Działalność Towarzystwa objawiała się w 3 kierunkach: w wydawaniu organu własnego, czyli miesięcznika, w wybijaniu nowych medali, oraz w urządzaniu odczytów i zebrań tygodniowych. Z medali wybito w roku ubiegłym dwa: mianowicie na cześć poległych legionistów Ślązaków, oraz jeszcze nie wydany na cześć ś. p. Seweryna Tymienieckiego, zmarłego w 1916 r. Ważną stroną działalności, nieustającej mimo stanu wojennego, to urządzane co piątku zebrania w hotelu francuskim (ogółem 43 w ubiegłym roku), na których wygłoszono referaty nietylko z zakresu numizmatyki

ale również i z dziedziny historyi kultury, sztuki, krajoznawstwa etc. Przewodniczący wskazał dalej na wytężone starania podejmowane w celu zapewnienia większych dochodów, oraz podniósł, że najważniejszym warunkiem owocnego rozwoju Towarzystwa to pozyskanie jaknajwiększej ilości nowych członków i jaknajprędsze wyrównanie zaległych wkładek, których suma dochodzi obecnie do 1800 kor.

Po odczytaniu przez sekretarza p. Włodz. Antoniewicza protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia i przyjęciu go bez dyskusyi do wiadomości, przedstawił Dr M. Gumowski następujące

### Sprawozdanie Redakcyi:

W roku sprawozdawczym miała Redakcya Wiadomości Num.-Arch. do walczenia z wielu czynnikami, które na zewnętrzną stronę miesięcznika bardzo silnie wpływały. Przedewszystkiem brak funduszów zmusił nas do ograniczenia wydawnictwa w 1916 r. do $^1/_2$ arkusza druku i do nader niewielkiej ilości tablic i ilustracyi. Nader mały materyał objęty rocznikiem 1916 nie można było z tego powodu zamknąć indeksem, który damy dopiero w końcu 1917 r., tak aby obejmował zarazem dwa ostatnie roczniki. Z drugiej jednak strony ogromna ilość zjawisk monetarnych i medalierskich dzisiejszej doby prosiła się omówienia na łamach naszego organu i nastręczała tyle tematów, że gdyby tylko środki pozwoliły możnaby 3 razy większe zeszyty zapełnić. Dlatego musiała Redakcya poprzestać jedynie na rejestrowaniu najważniejszych monet i medali wojennych, tembardziej, że podobnie jak bony wojenne ma obiecane od zbieraczy większe rozprawy i katalogi do druku na temat medali i odznak.

Mimo wszystko brak współpracowników daje się dotkliwie odczuwać. Redaktor, dziękując na tem miejscu wszystkim dotychczasowym autorom, którzy »Wiadomości« swemi pracami zasilać raczyli, apeluje zarazem do innych o nadsyłanie prac, komunikatów i referatów odpowiednich dla miesięcznika.

### Sprawozdanie kasowe

przedstawił Dr Maryan Gumowski za czas od 1 lipca 1916 do 30 czerwca 1917. Majątek Towarzystwa składa się z kilku funduszów, odrębnie administrowanych, a mianowicie:

a) Fundusze żelazne Tow. Num.

| 1. Fundusz pierwotny: | | 2. Fundusz im. A. Czerwińskiego: | |
|---|---|---|---|
| $4^1/_2$% listy zast. Banku kraj. | 5500·— | Pożyczka m. Lwowa | 6000·— |
| książeczka Banku gal. | 645·15 | narosłe procenta | 855·— |
| Dar W. Bartynowskiego | 500·— | Reszta w Banku przem. | 99·81 |
| Razem | 6645·15 | Razem | 6954·81 |

Z uznaniem podnieść należy hojny dar p. Wład. Bartynowskiego w kwocie 500 kor. na cele Towarzystwa. Na wniosek prof. Wrzoska

uchwaliło Walne Zgromadzenie wybrać specyalną delegacyę, złożoną z pp. Prof. Bieńkowskiego, Prof. Wrzoska, p. Leonarda Lepszego, Dra M. Gumowskiego, Z. Pruszyńskiego i St. Cerchy, którąby złożyła ofiarodawcy podziękowanie imieniem Towarzystwa.

b) Fundusz obrotowy.

| Dochody | kor. | Rozchody | kor. |
|---|---|---|---|
| 1. Pozostałość z r. 1915/16 | 960·66 | 1. Druk czasopisma | 1271·— |
| 2. Wkładki członków | 840·— | 2. Kartki i zaproszenia | 117·— |
| 3. Sprzedaż roczników | 174·90 | 3. Klisze i ilustracye | 371·30 |
| 4. Dary i subwencye | 64·20 | 4. Wydatki pocztowe | 250·48 |
| 5. Procenty od kapitału żel. | 277·32 | 5. Rozmaite drobne | 35·50 |
| 6. Z sprzedaży dubletów | 116·23 | 6. Honoraryum Redakcyi | 600·— |
| 7. Z funduszu medalowego | 714·60 | 7. Przeniesiono na r. 1917/18 | 502·63 |
| Razem | 3147·91 | Razem | 3147·91 |

Jak z powyższego widać, wkładki członków, które gdzieindziej są podstawą Towarzystw, dają u nas tylko drobną część ogólnych przychodów. Jest to stan nienormalny, który jedynie obecnie panującym stosunkom należy przypisać. Sprawozdawca apeluje do wszystkich zalegających członków, aby wkładki za lata ubiegłe raczyli jaknajrychlej nadsyłać.

c) Fundusz podręcznika Numizmatycznego.

| Przychody | | Rozchody | |
|---|---|---|---|
| 1) Stan z r. 1915/16 | 3324·— | 1) Stan rozchod. z 1915/16 | 3350·80 |
| 2) Sprzedano w 1916/17 za | 338·20 | 2) Honoraryum autora | 950·— |
| Niedobór | 638·60 | Razem | 4300·80 |
| Razem | 4300·80 | | |

d) Fundusz medalu Polonia devastata.

| Dochody | | Rozchody | |
|---|---|---|---|
| 1. Sprzedano w 1916/7 za | 2143·80 | 1. Fabryce | 340·— |
| | | 2. Inne drobne | 17·20 |
| | | 3. Administracya funduszu | 714·60 |
| | | 4. Czysty dochód | 1072·— |
| | | Razem | 2143·80 |

W myśl uchwały powziętej na poprzedniem Walnem Zgromadzeniu postanowiono czysty dochód w kwocie 1072 kor. oddać na cele humanitarne do rąk ks. Biskupiego Komitetu w Krakowie dla ofiar wojny.

Sprawozdanie Komisyi rewizyjnej

przedstawił imieniem tejże Komisyi p. Zenon Pruszyński. Komisya złożona z pp. Z. Pruszyńskiego i A. Smoleńskiego odbyła w obecności Prof. Dra Wrzoska zebranie dnia 11 lipca 1917 r., zbadała wszystkie księgi i rachunki Towarzystwa i znalazła wszystko w wzorowym porządku.

Sprawozdawca stawia też wobec tego wniosek o udzielenie skarbnikowi i redaktorowi absolutoryum, na co Walne Zgromadzenie jednogłośnie się zgodziło.

## Zebrania piątkowe Towarzystwa

Następny punkt porządku obrad wypełniło przemówienie sekretarza p. Włodz. Antoniewicza, na temat zebrań towarzysko-naukowych, odbywanych co piątek, tak w sali hotelu francuskiego jak i gdzieindziej. Zebrania te odbywające się regularnie od lat kilku ożywiły się znacznie przez zwiedzanie rozmaitych zbiorów prywatnych lub wystaw publicznych, oraz przez zapraszanie zamiejscowych prelegentów. Oprócz swobodnej wymiany zdań, urozmaicone było każde zebranie specyalnym referatem, których spis w roku ubiegłym jest następujący:

1) 30/VI 1916 r. Dr. Jan Bystroń: O zniszczeniu okolic Pińczowa i Nidy podczas obecnej wojny i Dr. Jan Grzegorzewski: kilka ustępów z pracy swej o stosunkach handlowych Polski ze Wschodem.

2) 7/VII 1916 r. P. Dr. Stanisław Tomkowicz: O obecnym stanie zabytków warszawskich i opiekowanie się niemi.

3) 21/VII 1916 r. Stanisław Cercha: O kracie kaplicy Zygmuntowskiej i płycie bronzowej Mikołaja Czepiela z Poznania.

4) 28/VII 1916 r. Dr. M. Gumowski: Wyjątki z pracy, odnoszącej się do kosztów wojennych Rzymu w czasie wojny hannibalskiej.

5) 4 VIII 1916 r. P. Włodzim. Antoniewicz: O książce świeżo wyszłej w Warszawie p. t. »Zbiory polskie« p. Chwalewika.

6) 11 VIII 1916 r. P. Dr. Jan Bystroń: O organizacyi i celach polskiego archiwum wojennego.

7) 18 VIII 1916. P. Ludomir Benedyktowicz: Dwie nieznane dotąd płaskorzeźby, dzieła rzekomo Wita Stwosza.

8) 25 VIII 1916 r. P. Stanisław Cercha: O praktycznem ratowaniu zabytków przeszłości.

9)15 IX 1916 r. P. Dr. Stan. Tomkowicz: Wrażenia z wycieczki naukowej w Miechowskie i do ziemi Proszowskiej, oraz P. Zenon Pruszyński: O odznakach wojennych dzisiejszych.

10) 22 IX 1916 r. P. nadradca Leonard Lepszy: O leksykonie artystycznym, wychodzącym od kilku lat w Lipsku i streszczenie rozprawy ks. Juliana Gołąba: »Śmierć i pogrzeb Zygmunta I«.

11) 29 IX 1816 r. P. nadradca Leon. Lepszy: Rozprawa Dr. Adryana Diwekyego p. t. »Prinz Sigismund von Polen am Hofe Ladislaus II« i książka pp. Cerchy i Kopery p. t. »Nadworny rzeźbiarz króla Zygmunta Starego Giovanni Cini z Sieny i jego dzieła w Polsce«.

12) 7 X 1916 r. P. Włodz. Antoniewicz: O fałszowaniu zabytków i współczesnych dzieł sztuki.

13) 13 X 1916 r. Dr. Badecki ze Lwowa: O rekwizycyach dzwonów kościelnych w Galicyi.

14) 15 X 1916 r. Zwiedzenie zbiorów ordynatów hr. Mieroszewskich.

15) 20 X 1916 r. P. prof. Dr. Władysław Semkowicz: Szczegóły rozwoju polskiego archiwum wojennego.

16) 27 X 1916 r. Dyr. Zygmunt Hendel: Streszczenie niedawno ukazanej książki p. Szillera p. t. »Czy mamy polską architekturę?«

17) 3 XI 1916 r. P. Dr. Tadeusz Szydłowski: O potrzebie ożywienia ruchu krajoznawczego w Galicyi.

18) 10 XI 1916 r. Dyskusya nad poprzednim referatem p. Dr. Szydłowskiego.

19) 17 XI 1916 r. P. Dr. M. Gumowski: O przyszłej jednostce monetarnej Królestwa Polskiego.

20) 24 XI 1916 r. P. Janusz Bohdan ze Lwowa: O wydawnictwie peryodycznem poświęconem polskiemu znakowi bibliotekarskiemu i bibliofilstwu w ogólności.

21) 1 XII 1916 r. P. Jerzy Remer: O niektórych zagadnieniach nowoczesnej historyi sztuki w związku z niedawno wyszłą książką prof. Henryka Wölflina.

22) 15 XII 1916 r. P. Dr. Tad. Szydłowski: Wrażenia z podróży do Warszawy.

23) 29 XII 1916 r. P. Bohdan Janusz ze Lwowa: O Rękopisach numizmatycznych Antoniego Ryszarda.

24) 12 I 1917 r. P. Jerzy Remer: O zagadnieniach w historyi sztuki, ciąg dalszy.

25) 19 I 1917 r. Pani Alicya Hłasko-Pawlicowa: O nieznanych projektach medali napoleońskich.

26) 26 I 1917 r. P. Włodzim. Żuławski: O pierwiastku muzycznym w twórczości Wyspiańskiego.

27) 9 II 1917 r. Dr. Tad. Szydłowski: O zamku i zbiorach w Podhorcach w chwili obecnej.

28) 16 II 1917 r. Adam Chmiel: O niektórych oprawach książek Biblioteki Jagiellońskiej.

29) 2 III 1917 r. Ks. Stasieniewicz: Nieco o malarstwie religijnem.

30) 9 III 1917 r. Bohdan Janusz: O wydawnictwie bibliofilskiem.

31) 16 III 1917 r. Stan. Cercha: Ze studyów nad J. M. Padovanem.

32) 23 III 1917 r. Z Pruszyński: Odznaki wojenne. Serya III.

33) 30 III 1917 r. Dr M. Gumowski: Najnowsze medale wojenne.

34) 13 IV 1917 r. Dr M. Gumowski: Wykopalisko z nad Nidy z brakteatami XIII w.

35) 20 IV 1917 r. Dr M. Grażyński: Nowe metody badania monet.

36) 27 IV 1917 r. Dr Wład. Semkowicz: Z dziejów osadnictwa rycerskiego w Małopolsce.

37) 4 V 1917 r. Leonard Lepszy: Oprowadzanie po wystawie »Dziecko w sztuce«.

38) 11 V 1917 r. L. Wyczółkowski: Oprowadzanie po własnych zbiorach.

39) 18 V 1917 r. Dr St. Tomkowicz: Freski na zamku Wawelskim.

40) 25 V 1917 r. Kaz. Furmankiewicz: Św. Floryan w historyi, legendzie i sztuce.

41) 1 VI 1917 r. Zenon Pruszyński: Odznaki wojenne. Serya IV.

42) 8 VI 1917 r. Włodzim. Żuławski: Oprowadzanie po własnych zbiorach.

43) 22 VI 1917 r. L. Lepszy: Najnowsze wydawnictwa z zakresu sztuki: Pagaczewskiego, Ptaśnika i Szukiewicza.

Wnioski i interpelacye.

Najważniejszą sprawą, około której toczyła się ożywiona dyskusya, była kwestya zapobieżenia grożącemu deficytowi. Przewodniczący prof. Bieńkowski postawił tedy wniosek o zaurgowanie wszystkich członków zwlekających z nadesłaniem wkładek, o konieczne wyrównanie zaległości w jak najkrótszym czasie. Jest to nieodzowny środek zaradczy, który jednogłośnie uchwalono.

Drugi wniosek prof. Bieńkowskiego zmierzał do ograniczenia wydatkowania przez nieangażowanie się w nowych medalach. Uchwalony roku zeszłego medal na 100-ną rocznicę śmierci T. Kościuszki, możnaby wydać wspólnie z Radą miejską w Krakowie, która się przygotowuje do urządzenia okazałych uroczystości w dniu rocznicy.

Ostatni wniosek upadł przez uchwalenie po dłuższej dyskusyi wniosku II wiceprezesa, prof. Dra Ad. Wrzoska, aby koniecznie wybić na własne ryzyko medal projektowany Kościuszki, który napewne przyniesie T-wu pożądane zyski. Można się postarać o subwencyę Rady miejskiej, ale bez względu na wynik należy się zaraz zakrzątnąć koło zrealizowania wniosku, bo krótki czas nagli. Na wypadek obawianego przez kilku członków deficytu, który może przedsięwzięcie owo przynieść, postanawia projektodawca wyrównać go ewentualnie wraz z p. Z. Pruszyńskim.

Red. Dr. Gumowski proponuje wybicie medali na pamiątkę wielkich dziejowych faktów dokonywujących się obecnie na ziemiach Polski, sprzeciwiając się medalowi kościuszkowskiemu, ponieważ kilka już takich ukazało się w Warszawie. Do tej sprawy atoli nie przychyliło się Walne Zgromadzenie, uważając uchwałę ostatniego Walnego Zebrania za miarodajną i nieusuwalną.

---

## Medalierzy polscy w czasie wojny.

1. Znany z wielu prac swoich medalier Prof. Jan Raszka służy od dłuższego czasu jako artysta rzeźbiarz w wojennej kwaterze prasowej i z jej ramienia przydzielony został do głównej komendy Legionów polskich. Po dłuższym pobycie na froncie i w miejscu postoju Legionów, w Baranowicach, przeniósł się jeszcze w 1916 r. do Warszawy, a to celem wykończenia i uzupełnienia swoich prac medalierskich i rzeźbiarskich.

Jako dorobek artystyczny przywiózł prof. Raszka szereg plakiet portretowych prawie wszystkich komendantów legionowych, które w bardzo małej ilości egzemplarzy w Krakowie odlane zostały, oraz projekt medalu. przeznaczonego na dochód wdów i sierot po legionistach. Inny jego medal na pamiątkę proklamowania niepodległości Polski w obozie legionistów, wyszedł niedawno w metalu nakładem legionów. W ostatnich czasach pracował artysta nad plakietą z portretem p. Korolewicz-Wajdowej, oraz nad medalem Kościuszki, zamówionym przez Numizmatyków warszawskich na 100 letnią rocznicę śmierci Naczelnika. Prof. Raszka jest niejako oficyalnym rzeźbiarzem legionów. W zbiorze jego plakiet uderza przedewszystkiem podobieństwo rysów oraz pewien silny i zaakcentowany wyraz twarzy. Artysta posługuje się przytem własną techniką modelunku, nie dąży do wygładzenia i wydelikacenia formy, lecz stara się podkreślić szerokimi rzutami charakterystykę. Tak silnie zaznaczone są portrety jen. Szeptyckiego, pułkowników Zielińskiego, Roji, Mężyńskiego, Puchalskiego i innych. Bardzo wydatnie występuje ta cecha na medalu Piłsudskiego i Rokitny.

Medale prof. Raszki uderzają bogatą fantazyą i obfitą treścią. Medal na cześć poległych legionistów Ślązaków jest jednym z najpiękniejszych medali wojennych, a jego klasyczna alegorya daje rzeczywiście wiele wrażeń artystycznych i myślowych. Pięknym również jest medal proklamacyjny, którego ilustracyę na tablicy podajemy. Polska trzymająca w prawicy koronę królewską, ku której wznoszą się oczy, ręce i okrzyki całego obozu legionistów, to najlepszy wyraz owego nastroju, jaki przeżywały legiony w dniu 5 listopada, a jaki mógł artysta sam obserwować. Oto spis dzieł wojennych prof. Raszki:

a) medale: Rokitna, Józef Piłsudski, Legioniści ślązacy, Proklamacya 5 XI, Jubileusz Kościuszki (nie wydany), dla wdów i sierot po legionistach (nie wydany);

b) plakiety prostokątne:

jen. Stanisław hr. Szeptycki, bryg. Zygmunt Zieliński, bryg. Józef Haller, bryg. Maryan Januszajtis, pułk. Leon Berbecki, pułk. Rydz Śmigły E., pułk. Kazim. Sosnkowski, pułk. Wład. Mężyński, pułk. Józef Zając, pułk. Witold Rylski, pułk. Roja, pułk. Belina, pułk. Alexandrowicz, J. Zavřel, kap. J. Przepiliński, kap. Z. Zarzycki, major Śniadowski, major Kochański Filip, kap. Korolewicz Dr Bol., podp. Rogalski, jen. Ex. Bart, por. Orkan, por. Merwin, por. Wodzinowski, por. Lewartowski, por. Nikorowicz, członek NKN. Dr Marek, czł. NKN. Starzewski Tad., czł. NKN. Sokolnicki, »Upominek ze Stochodu« dla gen. Bernhardiego.

c) medaliony okrągłe i owalne:

jen. Józef Piłsudski, jen. Puchalski, czł. NKN. Jaworski Dr W. L., czł. NKN. Dr L. German, czł. NKN. Ign. Daszyński, art. Sichulski K., p. Korolewicz Waydowa, p. Nasierowska, p. Niewiadomski, p. Chłędowski.

*DMG.*

# KRONIKA.

**Od Redakcyi.** Do Nru niniejszego dodajemy tablicę XIV z pieczęciami wielką i mniejszą koronną Augusta II, opisanemi pod N. 142 i 143 w N. 7 i 8 z 1916 r. Z powodu warunków drukarskich dzisiaj dopiero jesteśmy w stanie illustracye zamieścić.

**W Piątkowie koło Nowego Sącza** znaleziono w jesieni 1916 r. skarb złożony z kilku tysięcy (2—3000) sztuk boratynek czyli szelążków miedzianych Jana Kazimierza tak koronnych jak litewskich. W tej samej gminie znaleziono w 1916 r. dwudukatówkę koronną Jana Kazimierza z 1664 r. Również w Piątkowie znaleziono w kwietniu 1917 r. stater złoty króla trackiego Lysimacha (323 281), wyobrażający z jednej strony głowę Alexandra Wgo, z drugiej siedzącą Palladę z Niką w ręku i napis ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ. Poszukiwania dalsze i rozkopy prowadzone na miejscu znalezienia tej sztuki nie dały jednak żadnego rezultatu. Stater jest nadzwyczaj pięknej konserwy i znajduje się chwilowo w prywatnem posiadaniu.

**Wystawa Kościuszkowska**. Otwarto w Warszawie w kamienicy książąt Mazowieckich wystawę Kościuszkowską, na której znajdują się setki obrazów, rzeźb, druków, manuskryptów, pierścieni, numizmatów, okazów broni, ubiorów i szkła z epoki kościuszkowskiej. Ze szczególnem zajęciem oglądali wystawę oficerowie legionów z brygadyerem Piłsudskim. Wyjątkową uwagę zwracały plany bitew maciejowickiej i racławickiej oraz mnóstwo listów i rozkazów Kościuszki ze zbiorów W. Wittyga.

**Medal Kościuszkowski.** Piękną pamiątkę setnej rocznicy zgonu »Naczelnika w sukmanie« stanowić będzie bezwątpienia, medal wybity właśnie w Warszawie ku czci jego. Na jednej stronie medalu widzimy udatnie wykonane popiersie jenerała z napisem w otoku: »Tadeusz Kościuszko * 1746 † 15 X 1817«. Na stronie odwrotnej widnieje kopia znanego obrazu Grottera, przedstawiającego pachole polskie, całujące sarkofag bohatera, oraz napis: »pochowany na Wawelu« i daty: »1817—1917«.

**Medal Stan. Haducha.** Z dzienników dowiadujemy się, że 14 maja 1917 r. zmarł w Jacwieżu w powiecie sanockim, nauczyciel emeryt w 73 r. życia Stanisław Haduch nietylko znakomity pedagog ludowy, ale i lekarz, który przez swe wiadomości weterynaryjne i długoletnią praktykę był prawdziwem błogosławieństwem dla całej okolicy. Za 40-letnią pracę nauczycielską otrzymał w 1908 r. medal z napisem »znak pracy wiernie wykonywanej przez lat 40«. Medalu tego nie mieliśmy jednak sposobności oglądać.

**Nowa odznaka majowa**. Centralne biuro wydawnictw NKN. w Krakowie przy ulicy Gołębiej l. 20 wydało ku uczczeniu rocznicy niezapomnianej konstytucyi 3 maja 1791 roku odznakę w kilku odmianach, projektu profesora Procajłowicza, twórcy rozlicznych odznak narodowych. Przedstawia ona ornamentowaną tarczę, ujętą w szlachetną linię rysunkową, pokrytą dwubarwną emalią. U góry widnieje orzeł, u dołu napis: »3 maja 1791—1917«. Odznaka ta wyszła w dwóch odmianach, na metalu białym i na srebrze, poza tem zaś dla sprzedaży masowej przewidziane jest wydanie na białym metalu bez emalii. Wydanie emaliowane, przeznaczone dla zbieraczy, mieści ograniczoną ilość egzemplarzy.

Do tego Numeru dodaje się dwie tablice illustracyi.

Wydawca i Redaktor odpowiedzialny: Dr MARYAN GUMOWSKI. Muzeum Czapskich, Kraków.
Czcionkami drukarni Uniw. Jagiell. w Krakowie. Nakładem Towarzystwa Numizmatycznego